



SZÍV-VIRÁGOK.

~~III 346~~

A

MAGYAR NÉP

~~K 23~~

SZÁMÁRA.



B. KAJDACSÝ ISTVÁN.

452

ENICH-GUSZTÁV MAGY. AKAD. NYOMDÁRSNÁL.

1862.

Írj, tégy... miként
Adák az Istenek —
Oltári a hazának
Hadd füstölögjenek."

K

ÁLL. POLGÁRI ISK. TANÁRKÉPZŐ FŐISKOLA

— KÖNYVTÁRA —

Leltári szám:

Csoportszám:

III. c.
H. 9.

Egy kis erdőben. *)

Szépen szól az erdő
Zengő madárcája . . .
Méla figyelemmel
Hallgatok reája.

Lábam csak andalgva
Lépdel arra-erre ,
De a lelkem száz meg
Száz felé repüle!

Zöld erdőben vagyok —
Dalok hazájában ;
Ábrándim itt festem
Sűrű fák árnyában ; —

Itt teremtem a dalt
Édes nemzetemnek, —
Itt sírom ki felét
Ábrándos lelkemnek.

(Ivánca.)

*) Megjelent a „Kalauz“-ban.

É j j e l.

Csöndes éj van, — minden nyugalomban...
Csak a Mindenható őrszellem
— Mely fennt fürdik a csillag-özönben —
Van ébren s én ábrándos gyermeke.

Nagy fák alól — az éj fátyolán át —
Nézek... nézek — — hosszasan az égre
S az ég szegélyén látok egy felhőt,
Mely rá akar szakadni a földre.

Ez óriás felhő közepe megnyílt
S e nyíláson át mosolyg egy sugár —
Csillagsugár mosolyog... szeliden...
Mint földet átölelő szivárvány.

Hazám! a sötét felhő odafenn:
A jelen idő ádáz gyermeke, —
S a mosolygó csillagszem — közepén —
Mosolyogva mutat drága jövődre. — —

(Adony.)

Ha még soká . . .

Ha még soká nem akad hívem nékem :

Lánggal égő szívemet én kitepem !

— Minek égne — kebelemben hijába' —

Felhajítom . . . napnak — az ég boltjára !

Jó dolga lesz szívemnek fennt az égbe' :

Szerelmesen mosolyghat le a földre. —

S minden este — mint a nap — majd lesiet :

Megcsókolni tüzes ajkkal a földet ! —

(Iyáncsa.)

Megfogták a . . . *)

Megfogták a szabad röptű madárkát,
Megfogták és szűk kaliczkába zárták.
Kis madárka siratja a hazáját, —
A zöld erdőt és arany-szabadságát.

Bús vagyok én mint a madár magam is,
Szabadságom elrabolta egy hamis :
Kalitkába zárt engem a szerelem . . .
Magyar hazám legszebb lyányát szeretem.

(Iváncsár.)

*) Megjelent a „Kálauzban.”

Magyar hazám . . . *)

Magyar hazám igaz fia vagyok én, —
Magyar hazám legszebb táján lakom én —
Ivánfalva selyemrétes határán:
Ott lakik egy bűvösbájos kis leány.

Tüztől pattant magyar kis lyány, angyalom,
Hived leszek koporsóig, fogadom!
Eszem azt a csókra termett kis szádat,
Ugy szeretlek, mint hajnal a virágot.

Mint két hajnaleszillag ott fennt az égen,
Úgy ragyognak szép szemeid . . . szeliden;
Szájad széle úgy piroslik galambom,
Mintha a nap ott ébredne ajkadon.

(Iváncsa.)

*) Megjelent a „Kalauzban.”

Nemzeti viselet. *)

(Szózat a nemzethez 1859-ik év elején.)

Nemzeti ruha! oh be gyönyörű viselet! . . . még a szív is másként dobog alatta! — Ebben a ruhában bámulták — rettegték a magyart az idegen népek, mint az üstökös csillagot az égen! — Ilyen ruhában volt a huszár is, midőn azt mondták rá, hogy az isten szárnyas angyala — isten katonája és hogy a világnak legszebb katonája, stb. stb. És ezt a ruhát, melyben így megdicsértetek fiaid, tudtad oly hosszú időig félre tenni édes nemzetem!

Igen! félretetted hosszú éveig; mint a ki éjszaka levetkeződik az álomnak, hogy annál kényelmesebben alhassék, úgy levetkeződtél te is, és . . . aludtál igen sokáig! De most ébredj föl és öltözködjél! — Öltözködjél föl úgy, a mint az isten legelőször megteremtett magyarnak!!

Tedd föl büszke fejedre — a magyar fővegek közül a legszebbet — a csárdás kalapot, kissé

*) Megjelent a „Szegedi Híradóban.“

félre, mintha félig mindig lennt volna az isten és királyod tiszteletére! — És tűzd melléje azt a hajlós kótyag, tollat, annak jeléül, hogy kemény természeted levén, az hajlik meg helyetted mindenkor a nagy zivatarokban! — Szép az a csárdás kalap, úgy levágva a félszemre, . . ez akkor oly gyönyörű kép, mintha csak folytatása volna ennek a szép dálnak :

„Bús az idő, bús vagyok én magam is! is!

— — — — —
és szép, ha föl van csapva a homlok tetejére . . . ez akkor olyan kép, mintha folytatása volna e dálnak :

„Hegedű szó, furulya szó, czimbalom,

Van e még, kit a búbánat terhe nyom?!“ —

Ölcsd föl azt az attilát, zrinyit, budát és hunyodit! akár melyiket, hátha örömében megrepedne a föld is — alattad . . . ott, hol őseid alusznak, kik a gunyákat viselték, régenten . . . nagyon régen! s szellemeik megcsokolnának örömlükben! Szép a magyar öltöny, ugy-e szép? . . gyönyörű! Nem nagyitok, ha azt mondom, hogy a magyar nemzeti ruhájában azt érzi, mintha régi dicsőségébe volna takarva és ez lelkének mennyei orvosság!

És végre huzd föl azt a hegyes orrú sarkantyús kordovány csizmát, mely mint a gyermek, mindig sir . . . mintha egy-egy ős lelke szállna bele s az sirna, keservesen . . . bánatosan . . . és senkise érti mért, csak a magyar! —

Hogy a magyar nők milyen ruhát hordjanak, azt nem is mondom, és ha tán mégsem tudná némelyik — milyent, azt arra kérem, hajtsa le kis fejét egy magyarán öltözött férfi szíve fölé, s ott még fogja álmodni . . .

Igy öltözzél föl magyar, hogy megismerhesen 'a magyarok-istene is, ha felé szállsz imáddal sohajtások szárnyain . . . és megismerve, hadd mosolyoghasson le hazádra isteni arczatja! —

(Ivánca.)

Magyar földön . . . *)

Magyar földön Iván-falván születtem,
Magyar apát, magyar anyát ismertem.
Tösgyökeres magyar lány a rózsám is —
Tiszta magyar szabású a gúnyám is!

Csárdás-kalap félre vágva fejembe,
Három piros rózsaszál ing mellette;
Kalapomra egy szép szőke lány tűzte,
Rá-csókoltam a . . . lelkemet érette!

Pitykés-gombos, hunyadias a mentém, —
Zöld posztóból, — illik rá a szürke prém,
Csárdás ingem ki-látszik az ujjából —
Mint a fehér rózsá zöld bimbójából!

Hegyes orrú, réz-sarkantyús a csizmám,
Összeütöm, s átölelem a babám
S felemelem — mutatom az istennek:
Hogy nézze meg, kit oly szépnek teremtett!

(Ivánca.)

*) Megjelent a „Napkeletben.”

Nagy boldogság . . .

Nagy boldogság lehet fenn a mennyiségbe,
Nem fér meg a csillag rajta . . . hullik le . . .
Nékem csak egyetlen egy csillagom van;
Mégis, boldogságom nagy . . . határtalan!

Úgy ellepte a sok csillag az eget,
Hogy nem láthat a szem mostan egyebet,
Nézem . . . nézem, de hiába az égen
Nincs olyan szép, mint ide lent énnékem! —

Reszketnek és könnyeznek a csillagok,
Telesirják harmattal a virágot . . .
Azért sirnak . . . könnyeznek, hogy a földön:
Ragyogóbb s szebb csillag van, mint odafön!! —

(Iváncsa.)

Duna mellett . . .

Duna mellett állók,
Bent méléz a szemem — — —
Csöndesen gördülő
Habjai tükrében . . .

Fölöttem csillagok,
Néznek reszketően —
Sugár szálaikon
Égbe kel a lelkem

Rózsám hajfürte : a
Szőke Duna árja ;
Szeme : fényes csillag, —
Szerelme : sugára ! . . .

Ott méléz a szemem
Hajfürte-árjában . . .
Lelkem a szemében :
Fényes menyországban ! — —

..(Ivávcsa.)

Édes szűz gyermekem . . .

Édes szűz gyermekem!

Jer ide — jer ide!

Hajtsd ide kis fejed

A szívem fölibe . . .

Öntsd ide hajadnak

Sötét szín' hullámát . .

Kebelemre, s hallgasd

Szívem dobogását

Hallgasd meg édes, szűm'

Titkos dobogását,

Szerelmem temploma

Bübájos harangját . . .

Szerelem temploma

Lett az én kebelem,

Höl értted könnyörög

Mindenik érzésem . . .

Jer édesem idébb . . .

Közelebb . . . közelebb . . .

Ide a . . . lelkekre

Borítsd a lelkedet! . . .

Igy ni! . . . ugy-e édes — —
Ugy-e jó így ketten? — —
Hogy áldjon meg az a
Mindenható Isten!! —

A villámlást, szokta
Csattanás is nyomba
Követni; — így láttuk,
Kis és nagy korunkba!

Drága lánykám! ha már
Villámlik a szemed:
Csattantsd el ajkad is
Itt az enyém félett!

Igaz, hogy csattanik,
No, de azért nem fáj,
Próbáld meg csak lelkem . . .
Csókolj meg szaporán . . .

Igy! . . . most menyországban
Vagyok! . . . ugy-e igaz?
Hisz, kit angyal csókol
Menyországban van az!

(Sz. Fejérvár)

Estve jár a . . .

Estve jár a csillag
Az ég boltozatán;
Estve járok én is
A galambom után.

Ha megunja magát
A csillag odafenn,
Legott jó kedvében
Földre fut . . . sebesen . . .

Én is futok rózsám —
Te hozzád repülök — —
Átölelem derekadat
S általistenülök! — — —

(Sz. Fejérvár.)

Belenéztem . . .

Belenéztem szép szemedbe

S e' csillag ablakon

Át, láttam az istent ülni

Szerelmi zsámolyon . . .

S innét: két istent imádok,

Egyet fent az égben;

A másikat pedig itt lenn

Bübajos szemedben!

— Amazt mindég azért kérem:

Tartsa meg e kis lyányt!

Emezt: . . . hogy adja lelkemnek

Szerelmi zsámolyát! —

(Sz. Fejérvár.)

Megházasodom. *)

(Farsangi ábrándozás.)

1860. Január havának egyik vasárnapját

E . . . g derék magyar városban — ennek egyik vendégszerető családjá körében és így idegen helyen — töltém; idegen helyen — mondom — mégis az én lelkem egészen otthon érezé magát. Hogy is ne! — Hiszen, ha a vidór kedélyü háziasszony szívének, lelkének, — a jó magyarképü szíves házigazda pedig édes-kedves barátjának szoligatja az embert: akkor ki ne érezné magát ott-hon?! — Aztán meg csakugy tetézték az embert mindenféle szívességgel. — Csak hiába! vendég, — szerető a magyar!

E szíves emberek — karon fogva — elvezettek a templomba is. A papjuk is derék ember. Gyönyörű elmélkedést tartott a szeretetről. Sokszor hangzottak el a derék lelkész buzgó ajakán emez üdvös szavak: szeressük egymást, mint önnön magunkat! Mert ki egymást nem szereti, az az, istent sem szeretheti; mi módon is szerethetné őt,

*) Megjelent a „Népujságában“

kit soha nem látott, ha azt sem szereti, kit látott!?

— stb. stb.

Ezekon kívül még sok szép bibliai helyek hangzottak a szent falak közt; de — bocsásson meg a szíves olvasó — én nem egészen azok el-sorolását tűztem ki célul, mint cikkem czime is mutatja: . . . , különben is, kinek jó lelke ilyes-miket óhajtana élvezni, annak tiszta szívéből tanácsolom: járjon el az [isten házába, ott ilyen épületes ígéket sokszor lehet hallani.

— Én a szent házban nem csak szépet hal-lot tam, hanem láttam is szépet — — gyönyörűet — meglepőt! . . . Láttam a szemközti székek egyi-kében — a többek között — egy olyan ifju nőt, kit úgy a mint volt, egész valójában — csak az — imádságban gyönyörködő — magyarok istene teremthetett!! —

Ott ült . . . oly szelid — — szende képpel! minővel csak az angyalokat szokták — az ügyes művészek — az oltárokra festeni. Szívből fakadt sohajtásai úgy szállongtak el bibor ajkairól, mint megannyi apró fehér galamb a rózsáról . . . , leg-alább az én lelkem úgy képzelte látni. . . .

Kis kacsói összetéve, szemei lesütve valá-nak. Ifju arcza minden vonásán — egy-egy meny-

országban termett — imádság honolt. Úgy tűnt a szembe, mint egy megtesült imádság. — Istenem! de buzgón is imádkozhatott! Te jószágos isten! teljesítsd be kérélmét, hisz ő — az angyal, csak jó és üdvöst kérhetett tőled!

Ki ráveté szemét ez imádságos arcra, hasonló buzgó képet kellett neki is ölteni, mert csak istent látott rajta... Olyan volt, mint az égben úszó-lanyha esővel terhelt — felhő, melyre ha ránézünk — midőn felettünk elmegy — magához hasonlóra árnyékozza be képünket. . . .

Öltözete legkedvesebb, mit csak valaha láttam, nemzeties, de egyszerű volt! — Barna fürteire véghetetlenül illett — a sirjából feltámadott — ősi pártá! — Illően elszorított karcsu derekán leírhatatlan szépséggel diszelgett a kis egyszerűen zsmorozott nőafilla! — És általában egész valóján, mindenütt a kedves — utánozni való — egyszerűség volt látható... Kesztyütlen kezecskéivel imádságos-könyvet tartott, a mely mintha csak szíve lett volna, oly nyílt s piros volt!

Igaz, hogy a templomban nem illő így ide-oda tekintgetni, mint én tettem; de nekem a bennem lakozó jobb lélek sugallta, hogy csak odanézsek, mert ez a magyar világnak 'minta képe,

és sugallta, hogy jól megnézve, mutassam be — a mint tudom — a magyar világnak! . . .

Miután a kedves látvány szívembe tükröződött, én is imádságra buzdultam és áldtam a jó istent, — áldtam azért, hogy mindenhatósága új szíveket osztott szeretett gyermekeibe, melylyel istent, hazát, nemzetiséget és egyszerűséget forrón szerethetünk! . . . Imádságon hosszú és buzgó volt; megújult szívemnek valami olyanért könnyörögtem, a miért már régen imádkozunk sokan!!

Ezt az időt, e jelen kort vártam én már régen, hogy előálljon kedves szüzeivel: megváltó angyalaival! Ezt vártam a megházasodhatásra! Ezt a leendő tiszta nemzedék óriás alapját . . . most már . . . megházasodom!! Midőn éppen ezen határozat merült föl szívemben: végzé a pap az isteni tiszteletet s Ament mondott, mi nagyon oda-illetett az én határozatom után is.

Most megharsant az ének, erős hangok viték a nép buzgó háláját az ég kapujáig . . . s a templomból kijöttünk . . .

Még hazafelé sétáltunkban is az járt az eszemben: úgy van, itt az időm, most vagy soha! — de megházasodom. És te mindenható . . . olyat adj nekem, minőt a templomban láttam, ki az

imádságban, nemzetiségben és egyszerűségben gyönyörködött.

Igen! . . . megyek házasodni . . . „egyszerűség viseletben és mindenben, mi csak a józansággal megegyez, imádságos ajak, magyar szív, dolgos kis kezek“ leendnek jelszavaim.

Midőn így elmerengtem, az úton szembe jött velem egy deli férfi; oly egyenesen tartva magát mint a pálma, kifeszíté mellét . . . mintha csak azt szeretne volna megmutatni, hogy — mint tele van az ő szíve édes reményekkel!! . . . Tekintete, járása, mindene magyaros volt. — Kesztyű vagy pálcza helyett ujságot lóbált kezében. — E látványra örömem oly nagy fokra hágott, hogyha nem szégyenltem — e férfit ott az utcán — megcsókoltam volna . . . De egyebet nem tehettem, minthogy jó hangosan azt mondtam neki: adjon a magyarok istene jó napot! — mit — mosolygó képpel — szívesen fogadott.

Imádandó isten! áldlak . . . hazám újra magyar! — Magyarok fiai és lányai!!!

Üdvözöllek — lelkem fényes világa — új magyar világ!!!!

— Fiúk! . . . házasodjunk!!! —

(Enyéng.)

Úgy szívemhez . . .

Úgy szívemhez szoritálak angyalom,
Hogy kirépült keblemből a bánatom . . .
Sötét szárnyu barna sas volt bánatom,
S hogy elriadt tőled kicsiny galambom!

Boldogságnak napja süt kék szemedben —
Ajakamon virágzik a szerelëm;
Piros csók a szerelemnek virága
De ráillik szép halavány orczádra! —

Sok ezernyi csillag ragyog felettünk,
... Csodálják, hogy mily gyöngy a mi életünk;
Nem is adnám ezt az órát tudja mért . . .
Nem adnám a... nem adnám én — semmiért.

Ott... az éghez egy kis csillag hűtlen lett,
Lefutott és . . . meghasította az eget . . .
Úgy félek . . . hogy te is elhagysz engemet
S megrepszted az én szegény szívemet! —

(Ivánca.)

Szeretlek én . . .

Szeretlek én égő szerelemmel!
Miképen senki más nem szerethet . . .
Szeretlek, és . . . ha volna száz szívem:
Mind annyival téged szeretnélek.

De oly sok szív e kebelben nincsen —
Az ég belé csak egyet teremtett;
De azért ezzel is úgy szeretlek
Hogy úgy szeretni százzal sem lehet!

(Iváncsa.)

Feljött a nap . . .

Feljött a nap az ég
Kellősközepére,
Haragosan süt le
Az ember fejére.

Olyan a nap, mint egy
Lánggal égő rózsza —
Sugár sziromjai
Hullanak le róla . . .

Ég a nap egyaránt . . .
Nagy lángja van szörnyen;
Hej! de nagyobb láng van
Lyány a te szemedben.

Mert a nagy nap nem gyújt
Bár mily nagyon éget.
De te — kis szűz, — szemed
Meggyújtá szívemet!

(Ivánca.)

Mi volt eddig . . .

Mi volt eddig lelkem ?
Csöndes , alvó gyermek.
De most hosszú — édes
Álmiból felébredt.

Húsz tavasz álmiból
Te veréd fel lyánka ;
Legyen hát szerelmed
Ringató dajkája.

(Sz. Fehérvár.)

Virágos ákászfán . . .

Virágos ákászfán dalol a kis madár,
Megrendült a keblem szivig ható dalán.
Hallgatom . . . ajkáról a dal merre mégyen
S epedő lelkemmel multáig kergetem . . .

Mint virágot lágy szél szépséges tavasszal:
Ringatja lelkemet ez édes kedves dal . . .
S egy fájó gondolat keletkezik bennem:
Vajha tudnék én is dalolni oly szépen! —

(Ivánca.)

Emlék-sor F. B. J. barátomnak.

Ez után ha járok-kelek :
Kifeszitem a mellemet ,
Hogy lássák meg az emberek :
Szívemen a te képedet ! . . .

(Ivánca.)

Egy portió ténta. *)

(Humoristicum.)

Mit most akarok írni, az történt Anno ezer... azaz, hogy biz azt még sem kurjantom ki hogy mikor történt, hanem inkább rá-teritem a titok fátyolát; mert hátha az időt tudva — még a történetkönyv lapjaira is feljegyeztetnék; pedig elég ha az én bússzívem lapjára — letörölhetlenül és elfeledhetlenül — fel vagyok írva. Annyit azonban őszintén meg kell vallanom, hogy a következő szép eset megtörtént és pedig — mi tagadás benne — saját magamon.

Nyíltak a mezőkön a kikirios virágok; virágos vala a föld, koszorús a fák teteje. A völgyben csörögve futkosó patakok titkosan beszélgettek a partokon szerénykedő szelíd ibolyákkal. Hallatszott a mesziről megtért tarka gólyák tompa kelepelése. — A légben úszó illatár a lelket újra keresztelte, szóval: az idő a tavasz tündér kertjében állott.

*) Megjelent a „Nép ujságában.“

Kimentem a szabadba, hogy ábrándos lelkemmel — a természet búbáj leányát, — a tavaszt megöleljem . . . megcsókoljam. És ölelte . . . csókolta ábrándos lelkem — a természet búbáj leányát — a tavaszt, elragadó tündér kertjében, de csak kevés időig; mert egy — felém repülő zápor elől menten irodámba kellett térnem, magammal hozván a gazdag természetben — méheként — gyűjtött gondolat virágaimat.

Be ültem szobámba — kerek zöldasztalom mellé — egy rozzant karszékre, főmet könyökeimre támasztva, hogy a sok érett phantasia le ne huzza egészen az asztalra; és gondolkoztam mélyen . . . nagyon mélyen . . . sokáig . . .

Asztalomon sok nevezetes tárgy volt látható egész költői rendetlenséggel — csaknem egymásra halmozva; melyeknek egyenkénti megnevezését valamint én nem röstelem: úgy ne röstelje türelmes olvasóm is végig olvasni.

Volt ugyan is az asztal kellőközepére egy magos növésű pintes üveg ültetve, pirosolván a gyönyörű színű szegzárdi nektártól; ennek tövében — mint valami kis új hajítás — volt az üveg pohár. E növényekről szoktam én oltogatni arcomra a rózsákat; de . . . mérséketesen ám!

mindjárt ezek mellett egy kopott, szinte üveg-po-
hár volt tele öntve téntával; ebből szoktam iro-
gatni, régi kalamáris ez a ház nál; e mellett jobb-
ra hever minden író-szerszám és a többi... ki
győzné mind egy lúdtollal leírni; pedig nekem
nincsen több egynél, az óta nincs több, mióta a
vadpoeták oly nagy mértékben elszaporodtak,
hogy valóságos sáska mennyiség a lúdtollakra
nőzve... denique a lúdtoll és a vadpoeták közt
nincs proportio! De mind a mellett ily tollszük
világban is, a fejevári pipavakaró bugylin és a
debreczeni garasos makrán kívül még megemlítem
azt a sok papir halmazt, mely közt néhány szer-
kesztőnek készült levél is foglalt helyet, tökélete-
sen elkészülve, csak a czim hibázott róluk.

De legeltessük szélyebb is szemeinket az
irodában; ismerkedjünk meg az egyes bútor de-
rabokkal is. Lássuk renddel, melyek voltak a ne-
vezetesebbek? Először is az a sok semmi — mit
már elmondottam — asztalostól együtt, egyéb
semmi, no... meg néhány hordó, ha ugyan azo-
kat is bútoroknak lehet venni. Nyári időszakban
a prэшázat szoktam én irodául felavatni, laká-
sunk végébe levén építve; mely mellett mindjárt
a hegyoldalban terül a Bachus gyönyörű kertje.

— A költői világ ily sphérájában levén, gondolják e türelmes olvasóim, miről elmélkedhettem asztalom mellett oly igen mélyen és oly sokáig? ... Fogadom, el nem találják; — legföllebb is annyit gondolhatnak, hogy a szegzárdi borról akartam talán egy felséges magasztaló cadiantiát faragni . . . óh nem, a szegzárdi bor maga magát megénekli. — Egészen máson csavartam én az én elmén srófját; másról gondolkoztam én... egészen másról . . . arany-hajú tündérekéről . . . ezeknek is a legszebbikéről! Óh uram bocsá . . . mit is beszélek, nem is tündérekéről, egyenesen angyalokról, ezeknek is a legszebbikéről, az arkangyalról . . . az én felejthetetlen imádottamról.

— Annak a kedves emlékü kis lyánynak írtam akkor bűbajos szavakkal egy oly szerelmes levelet, hogy szinte sajnáltam a papírra fekete betűkkel leírni, szerettem volna egy gyenge esti szellővel lágyan elsohajtatni egészen odáig . . . boldogságom forrásáig.

Levélirás közben — természetesen, kivált midőn egy rendkívül kiváló nemes eszme született, egy-egy pohár szegzárdit mindig ajkaimhoz emeltem; mintegy ama született nemes gondolatot akarván megkeresztelni.

Midőn így elkészült a levél, az ég tudja hányszor olvastatta el velem azt a szerelem édes vágya. A leirt sorokra, mintegy lelkem isteni részét iparkodtam még rálehelni; — végre, egy kis rózsaszínű pecséttel a kedves levelet lezártam s határtalan örömemben a papír halmazra — a többi összezsínált levél közé vetettem. A szerelem és a bor tüze szinte félig-meddig megvakíták szememet; mert a befejezés után mintegy vakon ragadtam meg a tele poharat mind a két kezemmel és amúgy, Templariusként, mohón felhajtám . . . s puff . . . azon pillanatban villám-sebesen vágtam a padozathoz, úgy hogy még most is meglátszik helye a padozaton és a fehér nadrágomon! — Ézer menykő! még most is szájamban az ize? — Kérdezik tán olvasóim, hogy minek az ize? — szinte röstelem kimondani, de mégis megsúgom: hát a szegzárdi helyett a téntásüveget hajtottam fel. Azóta utálom mindazt, a mi csak fekete!

. . . Egy egész pohár téntát felhajtani, még pedig Templariusként! az már mégis csak több a soknál! . . minő lettem, minő a fehér nadrágom, és minő a padló!!! még talán a lelkem is fekete lett a lekortyantott téntától! . . no de hiszen — gondolám — van purgatorium!

Ad vocem kapanyél . . . lett is nekem purgatorium! — Az a sok háziasszony — a mennyi akkor együtt tartózkodott, mit nem tettek velem a padló és fehér nadrágért . . . mindent elmondok, csak azt ne kívánják kegyes olvasóim, hogy — hattyúdalomat is leirjam; — fohászkojdék fel inkább velem minden jó keresztyén ekképen: oh! Jemini! ments meg minket az asszonyi veszedelemtől!!!

— Óh fájdalom, itt még nem szabad azt gondolnunk, hogy ezzel vége lett mindennek; rajtam is beteljesedett az a közmondás: a kit egy ér, éri azt más is.

A megtörtént földi háború után még jóformán rendbe sem szedtem eszemet, midőn benyit szobám ajtaján a levélhordozó, s rövid köszöntés után azt kérdi — lesz e levél?

— Persze hogy lesz, válaszolék amúgy tén-tás észszel, várakozzál! csak rájuk irom a czimzetet . . .

— Nesze öt levél! el ne veszítsd . . . az ára . . . és egy kis borra való . . . most lódulj!

— Pár óra múlva, jobban magamhoz térve: vizsgálódni kezden komolyabb műveim felett; mintegy önmagamtól kérdeztem, vajjon a meglőtt

sok bak közt találkozik e nyúl is? . . . gondolko-
dám, tettem e én valami okosat is e sok szürza-
var közt . . . úgy, igaz: a szerelmes levél! . . . hol
is van? keresém a kedves levelet és . . . nem ta-
láltam! — Szeget-lyukat mindent megkutattam
érte; inas, szolgáló, kutya, macska, minden a ke-
zembe akadt, még pedig szörnyű jajdulással, csak
a keresett levél nem . . . már hiába, gondolám
elveszett.

— Egy hét múlva azonban újságot hoznak
és . . . óh minden apró szentek! . . . rajt vala a
nevem csaknem egészen kinyomatva, hogy falunk-
ban még a harangozó is tudhatta kit érdekelnek
a sorok s a mi legtöbb, nevem után még egy oly
czifra sallang is volt, hogy mindenkinek szemébe
tünhetett; és ez a fatalia csak abból következett,
hogy a szerelmes levelet is amúgy téntás észszel
a postára adtam.

E baklövéseknek persze nagy hire futamo-
dott a faluban; e hir neki futott még az éjszaki
szélnek is . . . s megtudta az a kis lány is, kinek
ama szerelmes levél készült, és nyomban megle-
pett egy kopertás levéllel, melyben minden mel-
lékirat nélkül egy sárga kikiricsvirág vala zárva.
Könnyü rébus volt ez az én téntás eszemnek. —

Kinek ne jutna eszébe ha kikiricsvirágot lát, eme régi népdal:

„Hej kikirics kikirics!

Nékem többé ne virits!

Viritok én magamnak —

Viritok galambomnak! . . .“

Nékem is ez jutott eszembe és magamra kellett érteni az értendőket. — Szomorú végzet! hü szerelmem zöld fájának egy csúf sárga kikiricsvirágot kellett teremnie! — Mióta a kikiricsvirággal így megtiszteltetem: azóta mindég gyűlölöm mind azt, a mi csak sárga.

A kik engemet ismernek — az elmondottak után most már könnyen kitalálhatják: miért haragszom oly annyira a fekete és sárga színekre; mert hisz eléggé megmagyarázza azt a ténta és a kikiricsvirág.

(Ivánca.)

Hogy tudnának . . .

Hogy tudnának vigyázni az égiek
Oly sok csillagra hogy le ne szökjenek ;
Mikor nekem egyetlen volt idelent
S hogy vigyáztam ! mégis — mégis elveszett !

Azért sirtok ti égiek harmatot ,
Sajnáljátok a sok eltűnt csillagot . . .
Én is sirtam . . . de már sirnom sem lehet ! —
Elsirtam a lányért könnyem s . . . lelkemet ! , ,

(Iváncsa.)

Temetőben járok . . .

Temetőben járok
Szomorúfűz alatt,
Szomorún hajol rám
Az árva lombozat . . .

Összeillünk nagyon
Én is — ő is árva;
Nekem sincs virágom —
Neki sincs virága.

Beh szomorún szól a
Kis madár az ágon,
Mintha dalába vón
Szöve nagy bánatom.

Dalolj csak kis madár!
Vigasztal éneked
Azt képzelem mintha
Engem temetnének

. . . . Volt egy kis lány, a kit
Én forrón szerettem, —

És, hogy ő is szeret:
Elhitette velem!

Hitegetett végre
Férjhez ment az . . . árva. —
Igy, lőn boldogságom
Örökre elzárva.

Hallod te kismadár!
Bús a te éneked;
De szomorúbb százszor
Mit most mondék neked.

Ezt énekeld nékem
Bánatoddal egyben,
Tán e két bánattól
Megrepedhet szívem!! —

(Ivánca.)

Rózsát szakítottam — — — *).

Rózsát szakítottam — — —
Halovány fehérét!
S kebelemre tűztem
Fájdalom jelének;

Szívem fölé illik
Ez a fehér rózsza:
Fehér lepelt szoktak,
Tenni a halottra!

Látod — látod leány,
Mit miveltél vélem . . .
Megcsaltál — megölted
Az én árva szívem;

Fölvezetted őt a
Szerelem bérczére:
S letaszitád onnét
A bűnnek völgyébe! . . .

*) Megjelent a „Nép ujságában.”

Látod — látod csalfa !
Most halott a szívem,
Bár még koporsóban —
S eltemetve nincsen

Óh ! vagy mit is mondék ? —
Nincsen eltemetve ?
Tengernyi bánatom
Régen eltemette. —

(Iváncsa.)

Úgy várom . . .

Úgy várom a halált —
Az örök nyugalmat,
Hol majd lelkem — nyugton —
Sokáig álmodhat

Tán a hosszú álmok
Sorában lesz olyan;
Melyben álmodhatom:
. . . „Birlak imádoztam!”

(Iváncsa.)

Monda a hunnok és magyarok eredetéről. *)

(Elbeszélés.)

Meg vagyok győződve, hogy számos olvasóim között találkoznak olyanok is, kik az eredetünkről szóló mondát még nem hallották: tehát azok kedvéért szívesen veszem fel a tollat, hogy azt röviden leírjam.

Tekintsünk vissza a múltba . . . messzire! . . . nagyon messzire! . . . még Krisztus urunk születési idején is — 2000 évvel — túl! . . . Akkor . . . abban az időtájban — Babylonia-országban, szélesebb értelemben Chaldeában — (Azsia földrészén) élt egy Nimród nevű uralkodó; — ennek volt két gyermeke: Hunor és Móger, kik kedvesük gyanánt szerették a fegyvert. Vadászni kijártak az erdőbe. Sokszor napokig visszatartotta őket a háztól vadászási szenvedélyük.

Egyszer — midőn szintén vadásznának — egy csodálatos szarvasra bukkantak; melyet üző-

*) Megjelent a „Hirmondóban”

be véve, minden áron szerettek volna elejteni, de minden igyekezetük daczára sem sikerülhetett, — mert a csodás vad — bár nagyon messzire sohasem volt, annyira még sem várta be üldözőit, hogy őt elejthették volna; hanem csak csalogatta az ifju vadászokat, mindég beljebb-beljebb . . . a rengeteg tévelyeibe, míg végre egyszer csak szem elől eltűnt . . .

Igy történt, hogy Hunor és Móger — általuk egészen ismeretlen tájra jutottak, — az útát végképen eltévesztve, Egyptusország földjére — a Meotis tava (Asowi tenger) limbusos mocsárai közé tévelyedtek (Afrika földrészre), s innét nem is tudtak többé visszatérni hazájukba. Kénytelenek voltak itt letelepedni s a vadak ellen kúnyhót építeni.

E tanyájukról többizben ki-kijártak a pusztaságokra is. Egy ily kirándulásuk alkalmával a pusztában — éneklés és táncz között vigadozó — csodás leányokra találtak. — Ekkor mindenikük egy-egy leányt szive fölé szorítva, meleg karok közt vitte haza kúnyhójába édes feleségnek.

Sok . . . sok év repült el a mulandóság örvényébe, míg e két családtól egy egész ország népesedhetett be — míg országot alkothatának !!

— E két család volt alapja a sok évek multán ki-
fejlődött hunn (Hünortól) és magyar (Mógertól)
nemzetnek.

Régen volt az mikor Móger apánk élt! . . .
nagyon régen . . . mondtam Krisztus előtt 2000
évvel . . és azóta élnek unokái, élnek a magya-
rok, és élni is fognak az utolsó napig — az ítélet
napjáig. Élni fog a magyar mindörökre; mert va-
jon Várna, Sajó, Mohács stb. véres mezői nem azt
bizonyítják e, hogy a magyar nép sohasem hal-
hat el. . . .

Dicső magyar nemzet! vészek nem törölhet-
nek el, ha honfiúi szerelemmel összetartasz, azért
csak mindörökre:

„Hazádnak rendületlenül
Légy hive, oh magyar!
Bölcsöd ez, s majdan sírod is,
Mely ápol s eltakar.“

(Ivánca.)

Böngészetek.

— A magyar bor olyan mint a magyar barátság; mentül óbb, annál erősebb!

— Kettőt nem felejt a magyar: a jótételményt és a megbántást!

— A magyar sohasem alattomos!

— Boldog vagy — ha minden nyomor részed is — csak szabadságod legyen!

— Mi most a magyar? — holt dicsőség halvány kísértete!

— Magyar! szeresd nemzetedet még gyaláztatásban is!

* * *

— Boldogok a békeségesek, mert ők isten fiainak hivatnak!

— Boldog a ki hisz; mert meg nem váltja a jelen való kisebb rosszat — rosszabb jövővel!

— Ne térdepelj senki előtt, — csak ha istent látod!

— Boldog ki elmondhatja magáról: nem vagyok gazdag, de enyém mindaz, mit gazdagságon megvenni nem lehet: a tiszta öntudat, az ártatlan

öröm, a természetadta jólét, a lélek boldogsága, az elégtételség, a nyugodt álmok malasztja és minden áldás ami onnét felül jön s nem megy emberek kezein keresztül.

— A teremő ige azt mondta: ember, birjad a földet! Az enyészet ezt mondja: föld, birjad az embert!

— A legsötétebb istentagadás a kétségbeesés, s ez a bűnök koronája.

— Legyünk türelmesek! Mig az ember boldognem volt, addig meg nem halhat.

— A sötét szobában találni a fényes szíveket.

— A sátán háza ott van, ahol az arany terem!

— Adni nagyobb boldogság, mint kapni.

— Ki arcát kifesti s nagyon cziprán felöltözik, olyan — Jézus szavaként — mint a festett koporsó, mely kívül ugyan szép, de belől visszataszító.

— Családok fölibe összekötő szeretetet hirtő szellem! — alszol — vagy meghaltál?

— Higyjünk, mert a hívőké a menyek ország.

— Méltó a munkás az ő bérére.

— Az fog itélni, ki alkotója az emberi természet törvényeinek . . .

— Senki sem csekély isten akaratának végrehajtásában ; mert megvan írva : a kő, melyet a művesek félrevetettek, az lett az épület alapjának szegletköve.

— Senki se esküdjék a jövőre.

— Lassan járj — tovább érsz.

— Boldog ember az, ki élte pályáján a közép-utat eltalálta ; nem feledkezik meg a jövőről, mely bizonytalan, de meg se csalja magát a jelenben, mely már bizonyos.

— Az ember csak olyan gazdag lehet, mennyit meg tud enni ; a gazdag alig emésztethet meg többet, mint a mennyit egy napszámos megke-reshet — s így nem is gazdagabb ennél.

— Az ember arra van teremtvé e világon, hogy haladjon a jóban és erősödjék az erkölcsökben.

— Az ég mindenkit abban ostromoz, miben vétkezett.

— Szülők áldása nélkül isten áldását sem birhatjuk.

— „Híj segítségül bajaidban és én megszabadítalak.“ Ezt mondja a biblia.

— A türelem mindent meggyőz.

— Minő csuda állat az ember! — Ma szereljük a mit holnap talán gyűlölünk; ma keresünk a mit holnap kerülünk; ma óhajtjuk a mitől holnap rettegünk.

— Szegény ember akaratját boldog isten bírja; — ember gondolja, isten fontolja.

— Minden segítség az égből jön.

— A tiszta szív egén felhő nem táboroz soká; vagy lekönyezi, vagy az erény öröksugáru napja töri meg.

— Tisztátlan kútfő tiszta italt nem buzog; rossz fa rossz gyümölcsöt terem.

* * *

— Ki letérdepel: vagy imádkozik, vagy ámit!

— Egy asszony álma vajmi gyenge a szép hűségről!

— Semmi sincs oly gyalázatos: mint visszaélni az asszonyi gyengeséggel!

— A boldogság eltávolítja a szíveket; a keserűség órái összekapcsolják azokat.

— A jó bor s a szép leányok veszedelmes portéka, olyan mint a puskapor, fellobban s mindent összerombol!

— Az legyen az emberajkán, mi a szívében van.

— Ne pazarold el ifjúságodat! — Pénzt öregségünkben is szerezhethünk, ifjúságot pedig — ha egyszer elmúlt — kincs-aranyért sem vehetünk.

— A szenvedély sas szárnyakon emelkedik, de idővel elvénülve a feledés éjjelébe hullatja tollait.

— A szerelem napja ritkán nyugszik le oly fényben mint támadott!

* * *

— Az öreg olyan mint a gyermek, mindenért sirva fakad!

— Az emberek között a legcsekélyebbek szoktak a legnagyobb hanggal lenni.

— A m a k a c s s á g földében m e g b á n á s terem.

— Egyetlen rossz nyelv, gyakran annyi kárt tehet, mint a legélesebb borotva.

— Keveset beszélj, sokat hallj! — ez az igazi arany tanács!

— A tudatlanok kezében az arany gönöszebb a méregnél.

— Az ördögöt ne fessük a falra, mert megjelenik.

— Késő bánatnak kár a fizetése.



— Többet észszel mint erővel.

— Kaparj kurta, neked is lesz, — ott egyél a hol aprítottál a tálba.

— Isten a gyengéket választotta ki, hogy megszégyenítsék az erőseket.

— A mi halad az el nem marad.

— Mi nagy és széles e világ, s ez a kevés ember, mi benne lakik, még sem férhet meg békében egymás között.

— A báránybőrbe öltözött farkas csak addig veszedelmes, míg ki nem mutatta foga fehérét, azután könnyen rájár a pásztor rúdja.

— A pénz mindég legjobbkor jön.

— Ne oltsd azt a tüzet, mely téged nem éget.

— Ne alkudjunk a medve bőrére, míg meg nem löttük.

— Baj a legjobb tanító.

— A türelem mindent meggyőz.

— Becs nélküli minden gazdagság, ha hasznát nem vehetni; a jószág csak annyiban jószág, a mennyiben alkalmazása lehetséges.

— Az ember saját szerencséjének kovácsa.

— A mérég néha gyógyszer, s a gyógyszer gyakran megöl — rossz orvos kezében.

—A rangot; ritkán osztja érdem, hanem a sors; a hegyek lábainál sok búzakalász hajtja meg magdús fejét, mely becsesb a hegy csúcsán lengő üres fűszálnál.

— Ne árulj macskát a zsákban.



TARTALOM.

Egy kis erdőben	3
Éjjel	4
Ha még soká	5
Megfogták a	6
Magyar hazám	7
Nemzeti viselet. (Szózat a nemzethez).	8
Magyar földön	11
Nagy boldogság	12
Duna mellett	13
Édes szűz gyermekem	14
Estve jár a	16
Belenéztem	7
Megházasodom (farsangi ábrándozás.)	8
Úgy szívemhez	24
Szeretlek én	25
Feljött a nap	26
Mi volt eddig	27
Virágos ákászfán	28
Emlék sor F. B. J. barátomnak	29
Egy portió ténta (humoristicum.)	30
Hogy tudnának	38
Temetőben járok	39
Rózsát szakítottam	41
Úgy várom	43
Monda a hunnok és magyarok eredetéről. (Elbeszélés.)	44
Böngészetek	47